

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

– kivonat –

2013. június

Készítette az

**Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízészlet-gazdálkodási és Víziközmű Osztálya**

és az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság

**Budapest, Szeged
2013. június 6.**

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

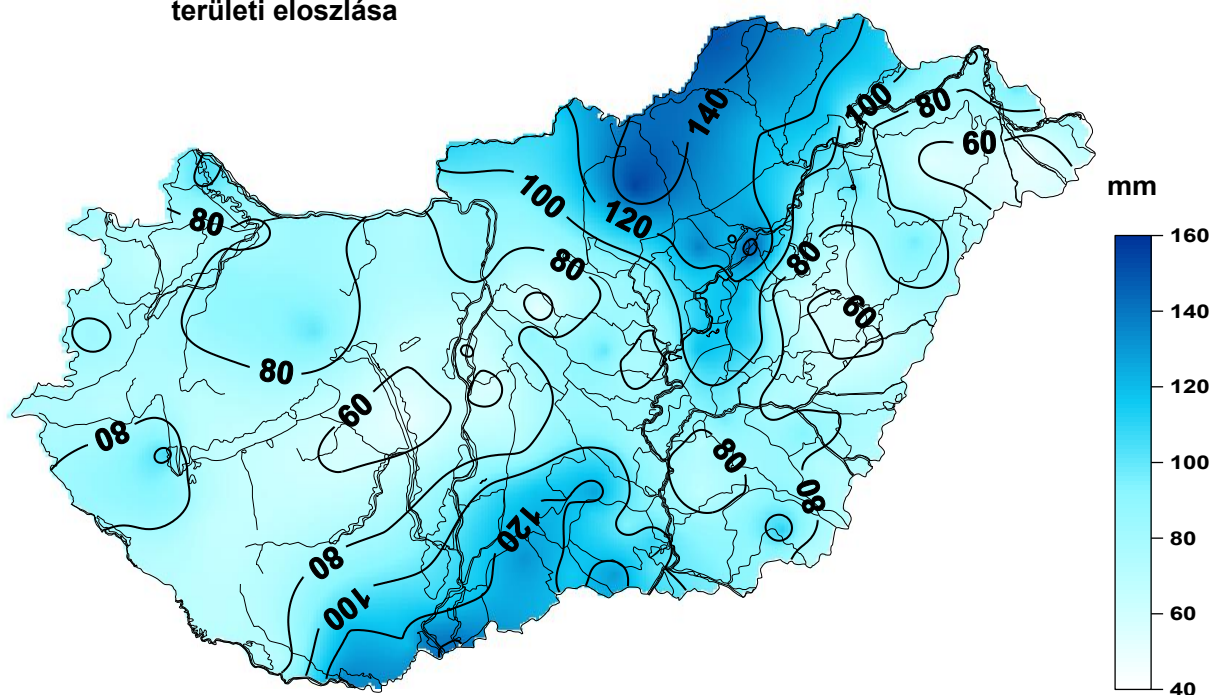
Csapadék

2013 májusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 49 mm (Vasad, Pest m.) és 155 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 90 mm volt, ami 31 mm-rel (53%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) május havi átlagánál.

Májusban az ország területének túlnyomó részén az átlagnál több csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadéktöbblet (60-100 mm) a Baranyai-dombság déli részén a Bükk, a Cserhát és a Zempléni-hegység területén, valamint a Borsodi-Mezőség, a Hortobágy és a Nagykunság egyes községeiben fordult elő. Az átlagnál kevesebb (1-18 mm) csapadékot jegyeztek fel a Belső-Somogy déli részén és a Szatmári-síkság területén.

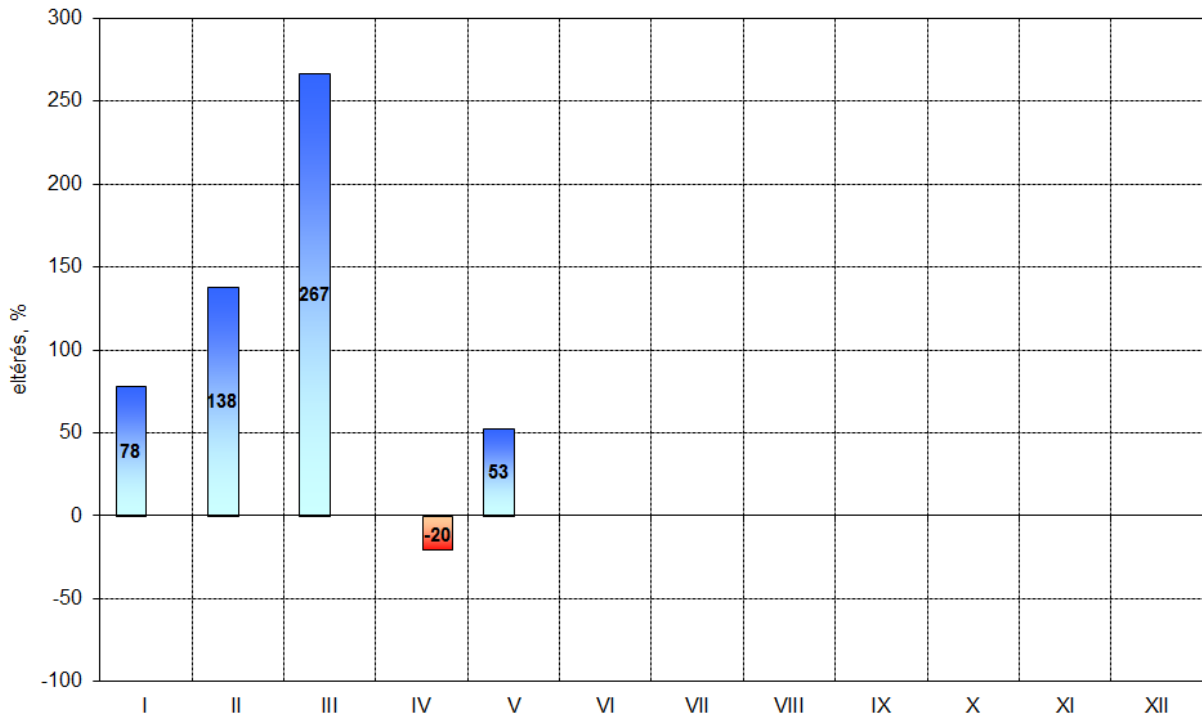
Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (18 mm) Fehérgyarmat, a legnagyobb csapadéktöbblet (100 mm) Tiszaórvény állomáson fordult elő.

A 2013. május havi csapadékösszeg területi eloszlása

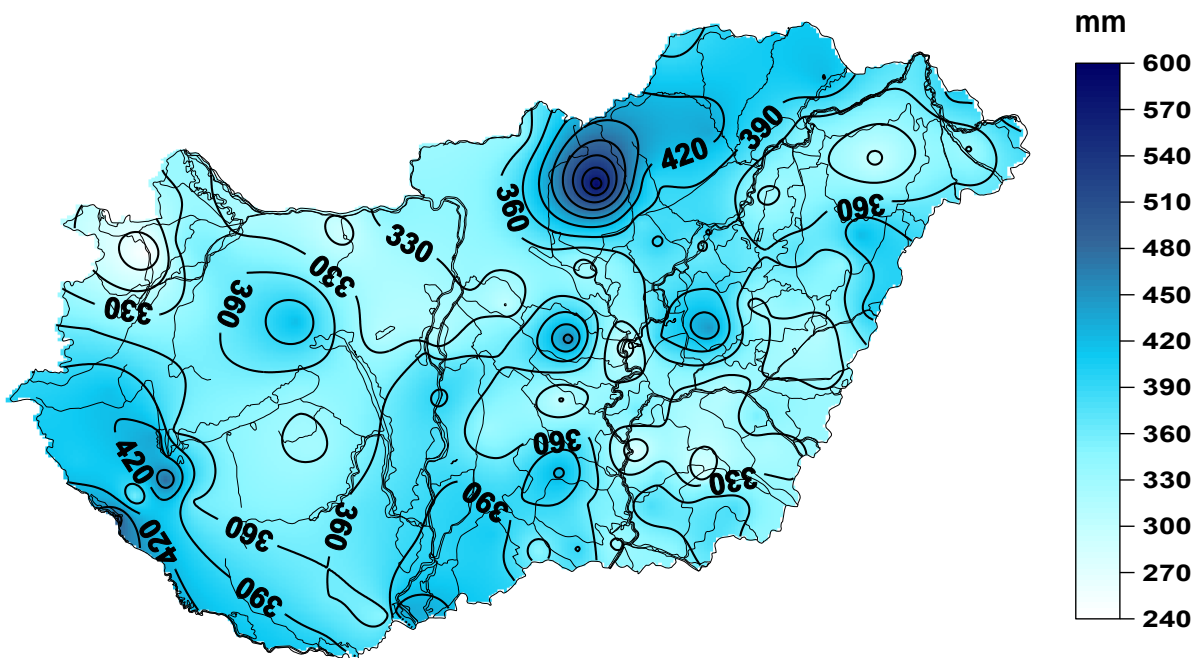
Az alábbi szövegközi ábrán a 2013. évre vonatkozóan havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

**A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%)
a 2013. évben**

A 2013. január-május időszakban lehullott csapadék mennyisége 240 mm (Kapuvár) és 590 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 364 mm volt, ami az időszakos átlagnál 168 mm-rel (86%-kal) magasabb.

**A 2013. január-május havi csapadékösszeg
területi eloszlása**

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb öthavi csapadéktöbblet (220-296 mm) a Mátrában és a Bükkben, valamint Cegléd, Jászszentlászló, Kisújszállás és Zalakomár térségében fordult elő.

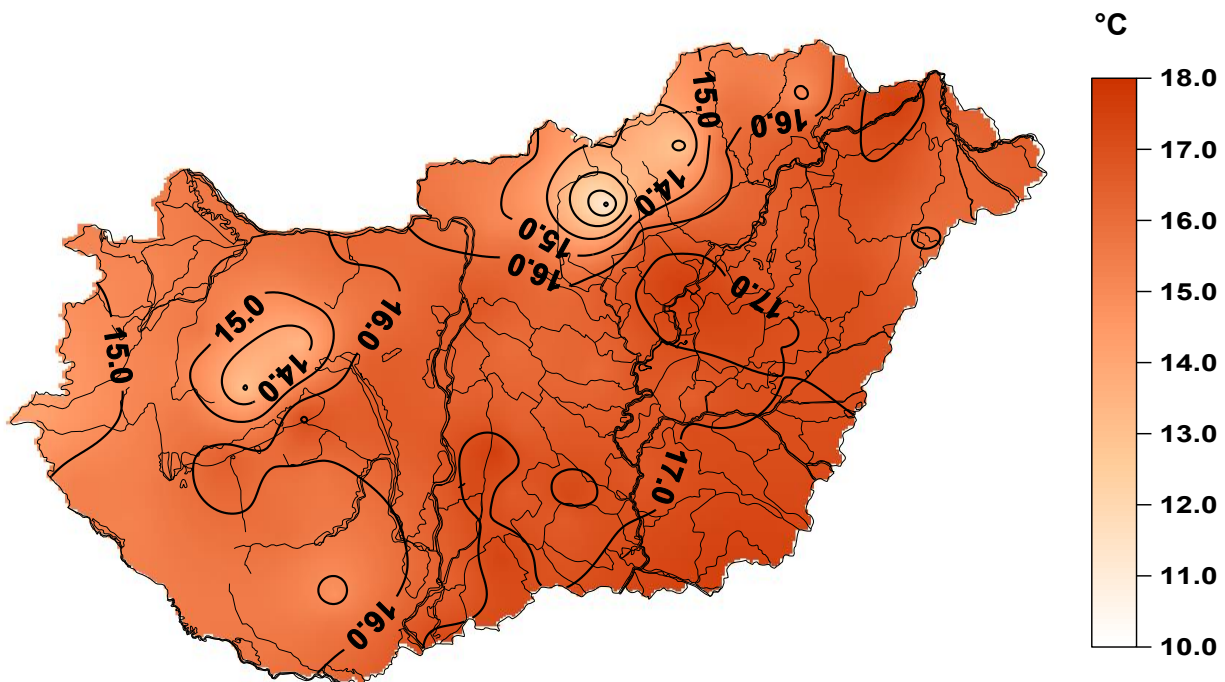
Léghőmérséklet

A május havi középhőmérséklet 10,8°C (Kékestető) és 17,6°C (Cigánd, Kisköre, Kiskunmajsa, Soltvadkert) között alakult, az országos területi átlagérték 16,0°C volt, ami 0,4°C-kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország területének túlnyomó részén meghaladta a májusi átlagot.

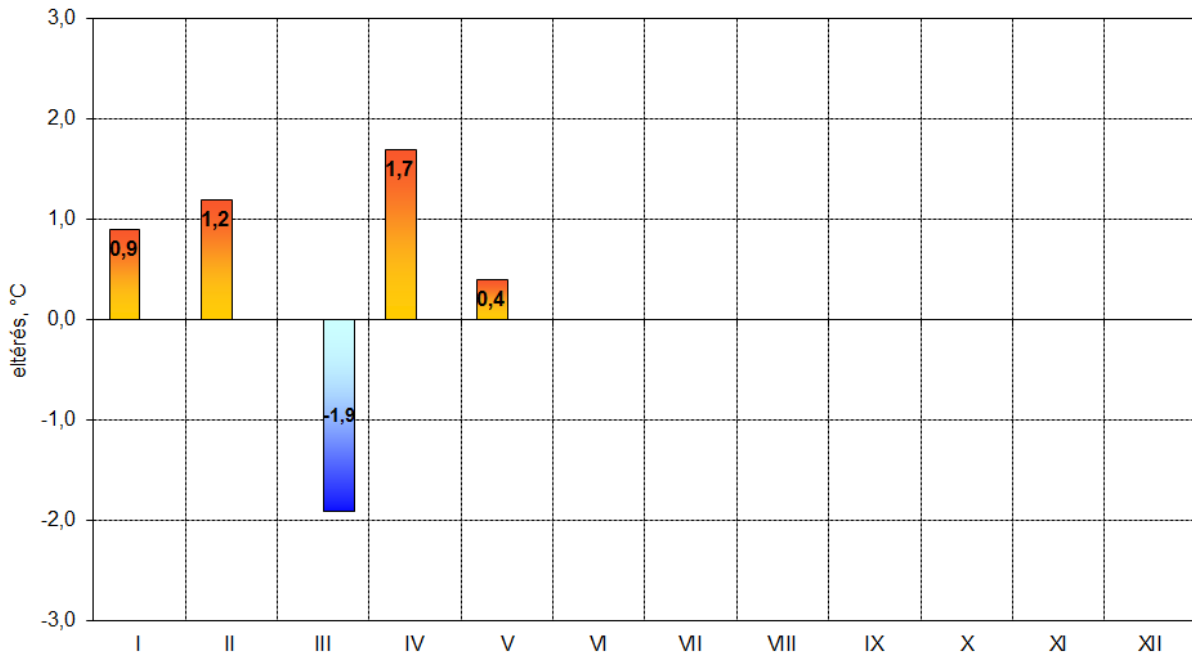
Országos áttekintésben az átlagos május havi középhőmérsékletéhez viszonyított legnagyobb negatív eltérés (1,1°C) Tés, a legnagyobb pozitív eltérés (2,0°C) Cigánd állomáson fordult elő.

A 2013. május havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a havi középhőmérséklet – a sokévi átlaghoz viszonyított országos területi átlagértékeinek – 2013. évi alakulását mutatjuk be.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2013. évben

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma májusban – az átlagosnál csapadékosabb időjárás hatására – az április végi állapothoz képest erőteljesen növekedett. Május végén a 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát a síkvidékek területén általában a 90-100% közötti (helyenként 100% feletti) telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma májusban az előző havi értékekhez képest az átlagosnál csapadékosabb területeken (Duna-Tisza köze, Borsodi-Mezőség, Hortobágy, Nagykunság) emelkedett (80-100% közötti telítettségi értékek), az átlagosnál kissé szárazabb körzetekben (Mezőföld) mérsékelten csökkent (40-60% közötti telítettségi értékek). Síkvidékeink egyéb részein a 20-50 cm-es talajréteg nedvességtartalmában az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevő változás nem történt.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvesség-tartalma májusban alig változott. A hónap végén a jellemző telítettségi értékek 100% közelében alakultak, azaz ezt a talajréteget a telített állapot jellemezte.

Talajvíz

Májusban a síkvidéki területek jelentős részén, elsősorban a Tiszántúl keleti felén, a Körös-Maros köze nyugati-délnyugati felén, a Duna-Tisza köze déli és északi részén, a Dél-Mezőföldön, valamint a Felső-Szigetközben és a Mosoni-sík északi részén 0-25 cm közötti talajvízszint-emelkedés mutatkozott. Helyenként nagyobb eltérések is előfordultak. A

Tiszántúl északnyugati felén, a Duna-Tisza köze középső és nyugati részén, az Észak-Mezőföldön, a Dráva-menti síkságon és a Kisalföld számottevő részén 0-25 cm közötti csökkenés alakult ki. Jelentős területeket érintettek a 25-50 cm-t meghaladó süllyedések is.

Májusban az 1971-2000 közötti időszak május havi területi átlagánál magasabban (0-50 cm) helyezkedett el a talajvíztükör a Tiszántúl területének csaknem egészén, a Duna-Tisza köze keleti peremvidékén, a Kisalföld jelentős részén, az Észak-Mezőföldön és a Dráva-menti síkság területén. A legnagyobb, 150-200 cm közötti eltérések a Tiszántúlon, valamint a Közép-Tisza vidéken fordultak elő.

A viszonyítási időszaknál kissé (0-50 cm) alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze területének jelentős részén, a Mátra és a Bükk előterében, a Tiszántúl egyes északkeleti körzeteiben, a Dél-Mezőföldön, a Felső-Szigetközben, a Mosoni-sík északi részén, illetve a Marcal-medencében. A legnagyobb, (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze északnyugati és délkeleti körzeteiben, illetve a déli országhatár mellett, valamint a Mátra és a Bükk előterében mutatkoztak.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2013. május hónapban az 1971-2000. közötti időszak május havi átlagértéknél 15-20 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2013 májusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 202,05 millió m³ volt, ami 435 millió m³-rel (68%-kal) maradt az előző havi mennyiségtől. A május havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán nyolc vízügyi igazgatóság területén fordult elő - nagyrészt még az előző hónapról áthúzódó – belvízelöntés, amelynek maximális kiterjedése országos összesítésben 32882 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2013 májusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 17,84 millió m³-rel (24%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2013. május 27-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a június átlagos hőmérsékletű és az átlagosnál kissé szárazabb, a július átlagos hőmérsékletű és átlagosan csapadékos, az augusztus az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
június	17,7 – 19,6 (18,6)	45 – 95 (75)
július	19,3 – 21,5 (20,4)	45 – 85 (64)
augusztus	19,4 – 21,2 (20,0)	40 – 70 (61)

Az OMSZ 2013. június 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban térben és időben változékony, többnyire koranyári időjárásra lehet számítani. Az időszak első felében a hőmérséklet fokozatosan emelkedik, a hét végén a napi maximumhőmérséklet többfelé meghaladja a 25°C-ot. A jövő hét elején egy érkező hidegfront hatására a hőmérséklet átmenetileg visszaesik, ezt követően az időszak utolsó napjaiban ismét melegedés valószínű.

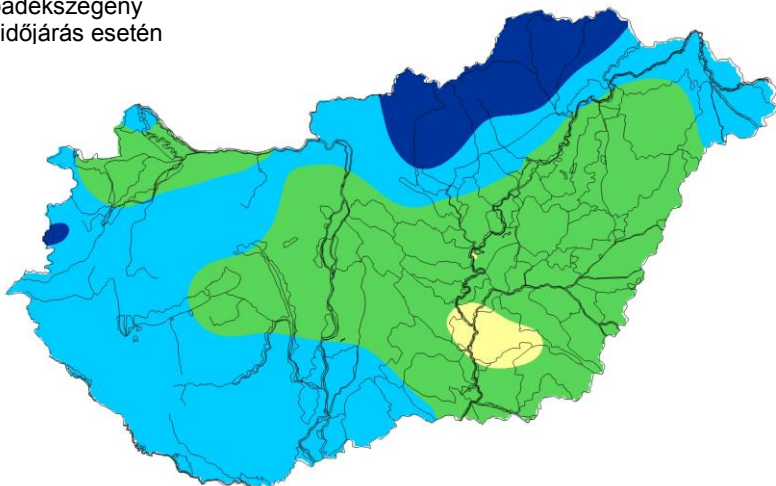
Az időszak folyamán többször és többfelé várható csapadék, de ennek mennyisége – területi átlagban – előreláthatólag nem haladja meg a 10 mm/nap értéket, de lokálisan – a zivatargócokban – ennél lényegesen nagyobb mennyiségű csapadék is előfordulhat.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2013. júniusra előrejelzett értékei

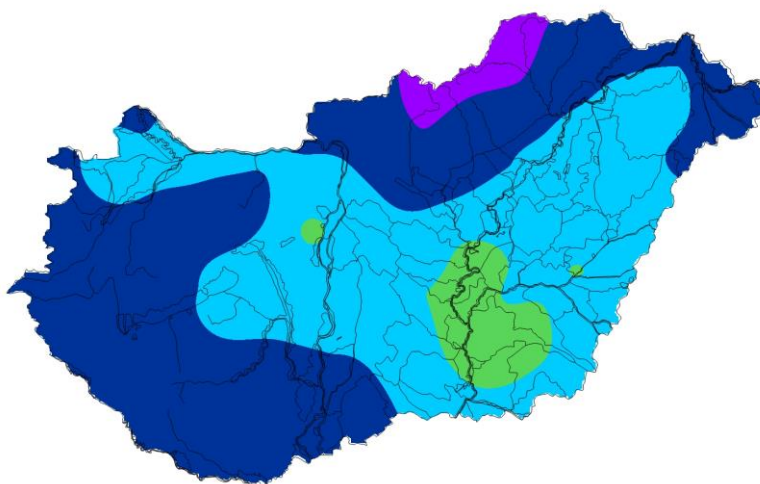
2013. május végén az egy évvel korábbi állapothoz képest lényegesen nedvesebb vízháztartási állapot jellemezte a vízgyűjtő területeket.

Az alábbi ábrákon három időjárási forgatókönyv alapján végzett számítások alapján meghatározott értékek alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható júniusi alakulását.

Csapadékszegény
júniusi időjárás esetén

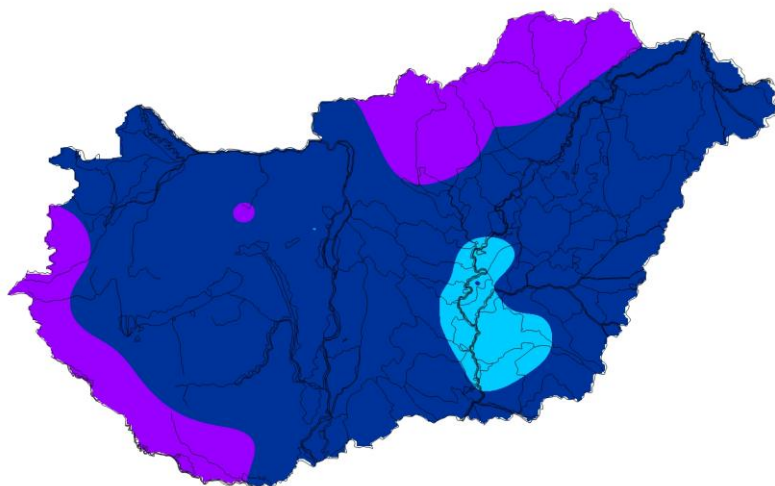
Átlagosan csapadékos
júniusi időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb júniusi
időjárás esetén

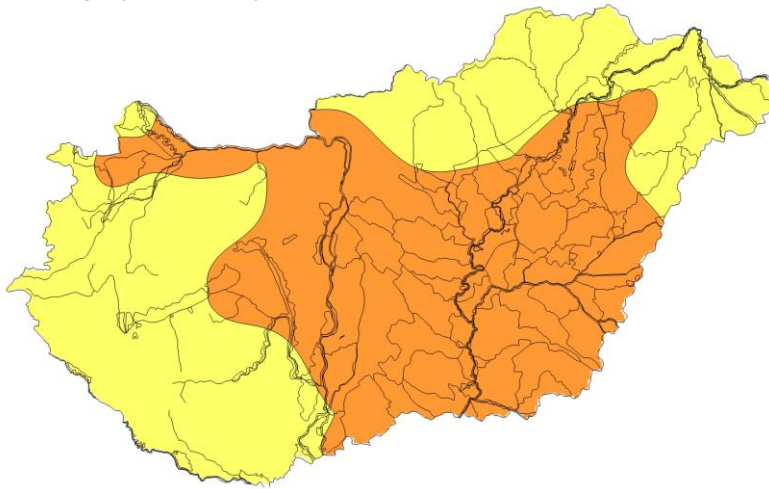

Belvíz- és aszály-előrejelzés

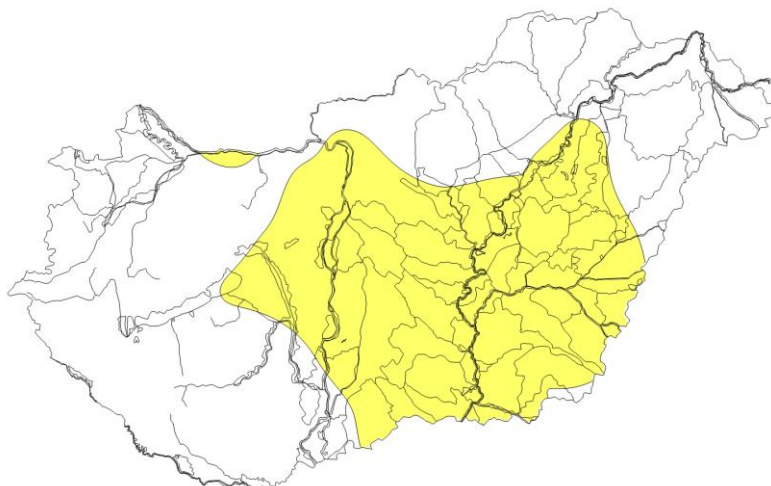
A következő napokban a belvízzel elöntött területek időleges növekedése várható, különösen azokban a régiókban, ahol a tavaszi időszakban is jelentős kiterjedésű elöntések voltak.

Az alábbi ábrákon az átlagosnál csapadékszegényebb és átlagosan csapadékos időjárás feltételezése esetén szemléltetjük az idei nyáron valószínűsíthető aszály mértékét és annak területi eloszlását.

Csapadékszegény további időjárás esetén

Átlagosan csapadékos további időjárás esetén

PAI ($^{\circ}\text{C}/100\text{mm}$)

